

ecos

MARCIALITAT I EFICIENCIA

I

M'agradaria fer un petit comentari a un article de Joan Sacs. Es cosa molt difícil, perquè amb la seva triple personalitat — Elies, Sacs, Apa — exhaureix el tema que toca i el deixa sense cap aspecte que ell no hagi endevinat. Per mi, aquesta trinitat artística, sempre té raó. La té, més que mai, en l'article a què em refereixo, publicat a "Mirador" amb el títol de "Soldats".

En aquest article s'hi reproduceix una fotografia, de tanta força explicativa, que ella sola compendia totes les paraules: en el camp de Gibraltar, un soldat anglès—correcte, rígid, impecable, fins diríeu, simpàtic—conversa amb uns carabiners espanyols, de roïna apariència i amb la mínima dosi de marcialitat. Jo dono fe que aquesta fotografia parla amb justesa i que no és un efecte casual, degut a una parcial composició d'un reporter gràfic. En passar d'Algecires a Gibraltar s'entra de veritat en una petita Anglaterra i el policia que et reb en baixar de l'anacrònic barc de rodes, no té menys dignitat que el que regula el trànsit a Trafalgar Square.

Joan Sacs treu unes conseqüències molt encertades de la comparació dels dos tipus de militars. És precís, diu, augmentar l'eficiència de l'exèrcit i la seva marcialitat. Parlem un moment de la marcialitat del nostre exèrcit o, si voleu, del seu aspecte exterior, de la seva indumentària, de la seva apariència estètica. Hem de convenir que, tret dels cossos rigurosament seleccionats, mai no es dona entre nosaltres la imatge d'una tropa marcial. Jo no sé com devien ésser els terços d'Alba o de Spínola, però penso que, malgrat els barrets amb plomes i les capes de color vermell, devien tenir un aspecte tan mancat d'elegància com els desgraciats infants que, amb unes boines i uns uniformes plens d'arrugues, es passegen amb pas cansat pels nostres carrers i places.

Això és degut, no cal dir-ho, a què la lleva del nostre exèrcit es fa en bona part al camp i que, per empitjorar-ho, la gent camperola del centre espanyol és, de totes les conegudes, la que dona un aspecte

Es veu que és difícil que un poble, per civilitzat que es cregui, pugui substreure's a l'atavisme de la seva tradició històrica.

Ara mateix ho estem veient a Madrid amb aquells elements que fins fa poc ens brindaven als catalans una amistat i una comprensió del nostre problema que ens correnia i que ens feia creure que per les terres de Castella s'havien fet sentir els aires europeitzants del segle XX.

Quan ha arribat l'hora, però, de fer efectives totes aquelles esperances promeses, hem de constatar, amb sorpresa i dolor, que la força atàvica i ancestral del temperament d'aquell poble sura per damunt de tot el prim vernís de la civilització segle XX, i se'ns regateja, d'una manera molt poc digna dels homes que ostenten la representació de l'Espanya republi-

menys estètic a la seva persona. Si el món es dividís en paral·lels segons el seu grau d'elegància natural, l'hipotètic equador negatiu passaria segurament per Aragó. Ja l'andalús és una altra cosa, i el moro, malgrat la seva misèria, té sempre una majestat innata; el francès, per l'altre costat i, sobretot, l'anglès, tenen un aspecte físic sempre superior al nostre.

Però el *baturro*, és l'home que s'abilla per desfavorir el seu aspecte. Contràriament a tota estètica elemental, que tendeix a donar una figura harmoniosament erecte a la persona, el *baturro* es composa una indumentària que vol acusar el ventre i aprimar les extremitats. El seu ideal és semblar-se a un bocoi. Així com el tipus d'home fort és, a tot arreu, el de la constitució atlètica, tot espanyol contagiats de *baturisme*, que és més de la meitat de la gent pagesa, creu en l'arquetype pínic, és a dir, petit, rabassut, de coll curt i cames separades. Naturalment que tres anys de coacció en una caserna no afinen aquest sentiment vinculat a la raça.

No és cosa de discutir si és millor un exèrcit obligatori o voluntari. Hi ha arguments per a tots els gustos i diverses nacions han adoptat, segons les circumstàncies, ambdós sistemes. Però en el que no hi ha dubte és que un exèrcit vo-

cana, totes aquelles llibertats que els catalans reclamem i tenim dret que se'ns reconguin, si hem de respectar les teories democràtiques i per les quals es va fer la revolució.

Esperem que tot s'arranjarà amistosament, i que no caldrà prendre cap actitud extrema; però si el cas arribés, nosaltres, els republicans i catalanistes de sempre, i que d'una manera tant cordial els vàrem obrir els braços, perdriem tota esperança de concòrdia i buscaríem definitivament la solució dels problemes de Catalunya d'esquena als altres pobles de la península.

Estem atravesant uns moments d'emoció per Catalunya, i creiem que és arribada l'hora que tots els catalans estiguem alerta per tal de defensar tots els nostres drets i les nostres llibertats.

luntari sempre serà més marcial que un d'obligatori. En aquest, més nombrós, predominarà la classe camperola, gens pròpia a cap estímul castrense; mentre que un exèrcit remunerat, ultra el seu poc nombre, es recluta per selecció entre els que senten una íntima tirada cap a la milícia, que es tradueix per un aspecte exterior més digne en el vestir.

Fer l'exèrcit voluntari és fer-lo més marcial. Aquesta és la primera conclusió. Voldria parlar també de la seva eficiència, però ho deixo, per no allargar massa l'escrit, per un dia pròxim.

GESTUS

Per la desaparició del Sometent

Amb la signatura de tots els alcaldes dels pobles del Districte de Falset, interpretant la voluntat de llurs Corporacions Municipals, s'elevà amb data 20 de juny del corrent any, una instància al Capità General de Catalunya, demanant la desaparició d'aquest cos armat que, tal vegada per la força del costum, es nomena sometent.

De la dita instància, els mateixos signants n'han elevat còpia, amb data recent, al Ministre de la Governació del Govern de la Repú-

ca, en vista que malgrat el temps transcorregut no se'ls contestà ni donà satisfacció.

Els signants diuen, en repetir la súplica al Ministre, que no hi haurà pau als esperits mentre aquestes hosts ultra-reaccionàries estiguin armades i llur conducta constitueixi una contínua provocació.

A continuació ens complavem en reproduir alguns fragments de la instància en els quals funden, els falsos, la seva petició:

"Seria incomprensió inexplicable, no voler reconèixer, que avui per avui, el Sometent no és pas el sant de la devoció del poble potser perquè el poble no ha estat sant de la devoció del Sometent..."

"Així, d'aquell model d'institució popular, a la qual donà tanta honor i tants de mèrits el recte esperit de la pagesia (avui dissortadament absent amb el traspàs dels vells), no en resta altra cosa que la tragicomèdia grollerament representada per una collita d'esco-petaires que tant s'honoraren re-
tent pleitesia a Primo de Rivera i corbant l'espina de mesells davant l'ex-rei Borbó, convertint-se en la Guàrdia d'honor del deshonor nacional..."

"Sense aquell esperit imprescindible de "decència catalana" amb que podria vivificar-lo i enaltir-lo el pagès, ve a ésser com un cos sense ànima, com un veritable cadàver el perill actual del qual, rau, precisament, en la seva putrefacció.

"Avui el Sometent, no és (com alguns desplaçats sentimentals pretenen), una tradició de Catalunya, sinó una vergonya catalana, que no és el mateix.

"Sopluig de cacies i arma iníqua disposada sempre en vil servilisme, a qualsevol ruralada, ja no són les mainades que l'integren ni honra ni continuïtat de la tradició institució catalana, ni defensa del poble, ni molt menys, cap garantia per la República.

"Irremeiablement perduda la trajectòria històrica del Sometent, en l'adveniment dictatorial del tretze de setembre de l'any 1923, no poguent ja invocar-se la tradicionalitat com argument de la seva defensa, car llur tradició fou la vergonya i bonhomia ciutadana, i això ho perderen i com virginitat irremparable, en la data esmentada."